Napsal uživatel Lucie Endlicherová
Pondělí, 08 Prosinec 2003 04:00

Když jsem se před časem dostala na brněnský koncert Zuzany Navarové, netušila jsem, že půjde zároveň o křest nové desky ***Jako Šántidéví***. Ostatně - asi nebylo moc těch, kdo by věděli - díky komplikovanosti obalu se pořádně nevědělo, kdy všechno vypukne. Na koncertě se vyprodaly všechny získané výlisky a znovu se čekalo. S albem Zuzany Navarové to bylo jaksi zamotané. A mám dojem, že je stále. Stačí si ho párkrát poslechnout.

Písniček je na cédéčku sedmnáct. Hned na první poslech mi připadaly velice známé, familiérní, hodně blízké. Jako bych se s nimi už někde setkala. Nemluvím o těch "kolovrátkových", které hned člověku zalezou pod kůži - *Pokojný a jasný, Koleda* nebo *Orlice*. Ty byly patrně skládány s podobným záměrem. Myslím opravdu valnou většinu skladeb na desce. Slyšela jsem je na jarním koncertě, pak na tom "křtěcím" a pak doma z cédéčka - a nemohla jsem si pomoci - už jen za tu dobu jsem je "znala", už jsem je slyšela, nebylo třeba se s nimi seznamovat. Zůstává otázkou, zda je to tak správně nebo ne.

Na první poslech působí ***Jako Šántidéví*** jako objevný výlet se snahou zjistit, co všechno si ještě KOA, doprovodná skupina Navarové, může vyzkoušet zahrát, co ještě zvládne zkombinovat a bude to znít věrohodně. Dostane se na country (
Cesta dom´
), cikánskou hudbu (
Klobouk

), písně laděné do jazzova (
Jadrná
) i do bluesova (
Svátek má Žofie
) nebo ty židovské (
Vřelé díky z pupku
). Je obdivuhodné, jak dokáže Navarová všechny tyto vlivy vstřebat, zpracovat a udělat z nich v současném postmoderním kotlíku velmi dobře a současně znějící world music. Výrazně se zvýšil autorský podíl hráče na akordeon a klavíristy Mária Bihári ho (jeho písně
Bagdád
,
Jadrná, E drabára
a
Jablko
mají linku jasně odkazující na slovenské romské kořeny svého autora). Na minulém albu
Barvy všecky
byla Bihári ho skladba jen jedna. Samozřejmě, že kromě stylů a autorů hudby se střídají i jazyky, jak už je u Navarové zvykem - tentokrát se dostane i na ruštinu.

Pokud bych se o některých skladbách měla zmínit podrobněji, pak na prvním místě o úvodní *M arii*
- sociální sonda jako vyšitá, píseň o ženě bité manželem. Písnička, která by mohla působit depresivně, svazujícím způsobem, u Navarové jde však spíše o vyjádření onoho rozporu mezi láskou a bolestí. A co si má člověk vybrat?

Nechtěla bych zapomenout na *Svátek má Žofie*, písničku, v jejímž textu se napoprvé napálí snad každý. Když se budete stále dokola dozvídat, že
Za oknem fuchsie/tak "bičav mange fotka"/že noci upije/ten, kdo tě jednou potká
?, možná budete někde dále v textu čekat onu Lucii, co se s upíjením noci pojí. Nakonec se tam ale objeví Žofie - další překvapení a hříčka.

A ještě aspoň jedna. *Jadrná*, píseň Mária Bihári ho, mě naprosto odzbrojila svojí výpovědí. Vůbec, Bihári ho texty jsou silně sebereflexivní, dávají nahlédnout do duše autora hodně hluboko. *Už víš, co je vězení/stěny jsou tam studené/svoje děti neuvidíš/Řekni, kam jdeš?*

Navarová zpívá jistě, dokáže měnit výrazy, každá píseň má své vlastní odstínění a především náboj, který může na první poslech až překvapit. Některé skladby jsou odzpívány zdánlivě bez

zájmu (*Do nebes, Pokojný a jasný*), ale i tady se jedná o účel. Je třeba zmínit skvěle znějící kapelu. KOA hraje na desce, stejně jako na koncertě, jako o život - s plným nasazením, zvuk je plný, hutný, pohltí vás během chvilky. Je těžké říct, kdo do muziky vkládá více nebo lépe zní, opravdu každý si v tomto ohledu přijde na své. Osobně bych vyzvedla kytaristu Omara Khaouaje. Když jsem poslouchala, co všechno a s jakou přesností se dá na kytaru v jeho rukou vykouzlit, napadlo mě pouze přirovnání o švýcarských hodinkách.

Zvláštní kapitolu tvoří texty. Vypadá to, že dadaismus dosáhl u Zuzany Navarové svého vrcholu. Slova jsou navazována jedno na druhé, opět, stejně jako hudba, znějí velice samozřejmě, pokud se ale zaposloucháte hlouběji, zjistíte, že jde o skládání spolu nesouvisejících situací, slov, která do sebe zapadají rytmicky, hodí se do rýmu, ale poselství uniká. Myslím, že i v takovém textování si každý něco najde, ale ? to už bude osobní výklad. Tomu nechává autorka (kromě Bihariho písniček je Navarová podepsána pod ostatními skladbami kromě závěrečné hříčky *Vrabčák, čaroděj*) dostatek prostoru. Tak třeba *Do nebes: Neste mě, neste, ptáci, do nebes/divokým kachnám čechrám peřinky/Přes moře přejdu lila vřes/a straky odnesou mé hodinky ještě dnes?.*

Deska má výjimečný obal - ostatně už jsem se o něm zmiňovala. Texty vyvedené oranžově, modře a zeleně na pauzáku, grafické řešení jedna radost (Richarda Procházku, autora obalu, sleduji už delší dobu a čím dál více mě těší). A protože si myslím, že obal je nedílnou součástí desky, o to více si vážím jeho, evidentně náročného, zpracování. Navíc se velice dobře pracuje s prosvítáním textu z jedné stránky na druhou - výsledek je opravdu velice dobrý.

Psala jsem o kotlíku. K tomu přirovnání bych se ještě vrátila. Právě tak na mě totiž deska působí jako celek. Nechci říci, že je to podobné, jako když pejsek s kočičkou vařili dort, ale na téhle placce najdete opravdu kde co. A možná už jste něco z toho už slyšeli. Teď záleží na vás, zda na tuto hru přistoupíte a vezmete ji za svou. Já budu asi dále raději vkládat do přehrávače starší Navarové desky, ale ani novinka ***Jako Šántidéví*** nebude opomenuta. A přiznám se, že jsem zvědavá, jak se k ní budou stavět třeba "akademikové" při udílení hudebních cen - tzv. Andělů.

Zuzana Navarová - Jako Šántidéví (Indies 2003); celkový čas 53:31*; Marie; Pokojný a jasný; Bagdád; Do nebes; Cesta dom´;Svátek má Žofie; Jasná; Klobouk; Orlice; Amen; Koleda; E drabára; Vřelé díky z puplku; Jablko; Zatím hodně pus; Bohyně míru; Vrabčák, čaroděj*

navarova.web.worldonline.cz